

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 lutego 2020 r.

Pozycja 65

POSTANOWIENIE

z dnia 23 maja 2019 r.

Sygn. akt Ts 17/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.Z w sprawie zgodności:

art. 604 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) z art. 55 ust. 5 w związku z art. 55 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 29 stycznia 2019 r. (data nadania) M.Z. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 604 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) z art. 55 ust. 5 w związku z art. 55 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skarżący wniósł także o wydanie postanowienia tymczasowego w przedmiocie wstrzymania wykonania postanowienia Sądu Apelacyjnego w K. z 11 października 2018 r. (sygn. akt [...]).

Skargę konstytucyjną wniesiono w związku z następującą sprawą.

Sąd Okręgowy w K. Wydział III Karny (dalej: Sąd Okręgowy), postanowieniem z 20 stycznia 2016 r. (sygn. akt [...]), stwierdził dopuszczalność wydania skarżącego stronie amerykańskiej w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie zabójstwa (dalej: ekstradycja). Sąd Apelacyjny w K., II Wydział Karny (dalej: Sąd Apelacyjny), postanowieniem z 18 kwietnia 2016 r. (sygn. akt [...]), uchylił to postanowienie i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy, postanowieniem z 11 lipca 2018 r. (sygn. akt [...]) – wskazanym w skardze konstytucyjnej jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji – ponownie stwierdził dopuszczalność przeprowadzenia ekstradycji. Sąd Apelacyjny, postanowieniem z 11 października 2018 r. (sygn. akt [...]), utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego z 11 lipca 2018 r.

Z uwagi na wniosek skierowany przez skarżącego do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji od postanowienia Sądu Apelacyjnego z 11 października 2018 r., Minister Sprawiedliwości, pismem z 5 grudnia 2018 r., poinformował skarżącego, że wstrzyma się z rozstrzygnięciem wniosku strony o ekstradycję.

Kwestionowanemu art. 604 § 2 k.p.k. skarżący zarzuca naruszenie:

1) wynikającej z art. 55 ust. 5 Konstytucji zasady sądowego orzekania w sprawach dopuszczalności ekstradycji, gdyż decyzja Ministra Sprawiedliwości – zdaniem skarżącego – podlegać powinna dodatkowej sądowej kontroli;

2) wynikającego z art. 55 ust. 1 Konstytucji generalnego zakazu ekstradycji obywatela polskiego;

3) wynikającego z art. 45 ust. 1 Konstytucji prawa do sądu, naruszonego – w jego ocenie – poprzez powszechne przyjęcie w orzecznictwie sądowym, jakoby „adresatem kwestionowanego art. 604 § 2 k.p.k. był Minister Sprawiedliwości, a nie sąd”. W ocenie skarżącego przesłanki ekstradycyjne określone w kwestionowanym przepisie powinny zostać poddane ocenie już na etapie kontroli sądowej, a nie w – niepodlegającej sądowej ocenie – decyzji Ministra Sprawiedliwości.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna.

Mając na względzie art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK, Trybunał, orzekając zarówno w rozpoznaniu wstępnym, jak i merytorycznym jest – co do zasady – związany zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej.

2. Trybunał przypomina, że jedną z podstawowych przesłanek dopuszczalności skargi konstytucyjnej, określoną w art. 79 ust. 1 Konstytucji, jest m.in. wyczerpanie drogi prawnej i uzyskanie przez skarżącego rozstrzygnięcia, którym – w sposób ostateczny – orzeczono o jego określonych konstytucyjnych wolnościach lub prawach. Skarga konstytucyjna jest bowiem środkiem prawnym o charakterze nadzwyczajnym i subsydiarnym. Stanowiąc w istocie zarzut przeciw prawu, skarga jest *ultima ratione* (ostatnią szansą) dochodzenia praw i wolności naruszonych przez zastosowanie kwestionowanej w skardze normy prawnej (zob. postanowienie TK z 22 lipca 2014 r., sygn. SK 28/12, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 87 oraz przytaczane tam orzecznictwo).

Należy zatem przypomnieć, że prawo wniesienia skargi konstytucyjnej przysługuje tylko temu podmiotowi, który uprawdopodobni, że jego określone konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone w sposób bezpośredni i osobisty – przez zakwestionowaną w skardze normę prawną – w postępowaniu zakończonym wydaniem orzeczenia posiadającego walor ostateczności w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. postanowienie z 15 listopada 2018 r., sygn. Ts 152/17, OTK ZU B/2019, poz. 23 oraz przywołane tam orzecznictwo).

3. Trybunał stwierdził, że badana skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, zgodnie z którym skarga konstytucyjna powinna bowiem zawierać określenie kwestionowanego przepisu, na podstawie którego ostatecznie orzeczono o konstytucyjnych wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego.

3.1. Po pierwsze, orzeczenie wskazane w skardze jako ostateczne, nie posiadało cechy ostateczności w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W ocenie skarżącego, postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. II Wydział Karny (dalej: Sąd Apelacyjny) z 11 października 2018 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie SA z 11 października 2018 r.) „podlega jeszcze dodatkowej kontroli przez Ministra Sprawiedliwości. Dopiero decyzja organu rządowego akceptująca decyzję sądu pozwala na ekstradycję osoby do państwa wzywającego.” Zgodnie z art. 603a § 5 k.p.k., sąd niezwłocznie przekazuje bowiem prawomocne postanowienie wraz z aktami sprawy Ministrowi Sprawiedliwości, który rozstrzyga o wydaniu osoby.

W tym stanie rzeczy orzeczenie to nie ma charakteru ostatecznego rozstrzygnięcia o wskazanych w skardze konstytucyjnych wolnościach lub prawach. Ewentualnie o ich naruszeniu można byłoby mówić dopiero wówczas, gdyby Minister Sprawiedliwości podjął decyzję o wydaniu skarżącego stronie amerykańskiej. W sprawie objętej badaną skargą, możliwe jest bowiem wydanie decyzji korzystnej dla skarżącego, a w konsekwencji uniknięcie – zarzucanego w skardze – naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw. Postanowienie Sądu Apelacyjnego z 11 października 2018 r. nie stanowi bowiem samodzielnej podstawy ekstradycji skarżącego. Z tych względów, stawiany przez skarżącego zarzut naruszenia konstytucyjnych wolności i praw skarżącego jest przedwczesny.

W tym stanie rzeczy Trybunał stwierdził, że skarga nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK wymogu wyczerpania drogi prawnej.

3.2. Po drugie, kwestionowana w skardze konstytucyjnej norma prawna nie stanowiła podstawy wydania tego orzeczenia.

Zdaniem skarżącego, to nie brzmienie kwestionowanego art. 604 § 2 k.p.k. lecz jego powszechna w orzecznictwie wykładnia – dokonywana w jego ocenie *contra legem* – narusza konstytucyjne prawa lub wolności obywateli, gdyż sądy powszechne przyjmują, że „adresatem tej normy prawnej jest Minister Sprawiedliwości, który w przypadku prawomocnego postanowienia o dopuszczalności ekstradycji może odmówić wydania osoby poszukiwanej powołując się na jedną z okoliczności wymienionych w art. 604 § 2 k.p.k.”. W ocenie skarżącego źródłem naruszenia jego konstytucyjnych wolności i praw było to, że przesłanki określone w art. 604 § 2 k.p.k. nie zostały poddane ocenie w toku postępowania sądowego (zakończonych wydaniem postanowienia Sądu Apelacyjnego z 11 października 2018 r.), lecz pozostawiono je wyłącznie do oceny Ministra Sprawiedliwości.

W tym stanie rzeczy, art. 604 § 2 k.p.k. nie stanowił podstawy wydania postanowienia Sądu Apelacyjnego z 11 października 2018 r. i z tego względu skarga konstytucyjna nie spełnia, wynikającego z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, wymogu określenia przepisu prawa stanowiącego podstawę wydania ostatecznego orzeczenia.

3.3. Po trzecie, skarga nie spełnia wymogu dokładnego określenia jednostki redakcyjnej kwestionowanego w skardze przepisu prawa.

Należy zatem przypomnieć, że zgodnie z podstawowymi zasadami prawoznawstwa, przepisem prawnym nazywa się elementarną jednostkę systematyczną danego tekstu prawnego. Jeżeli tekst prawny składa się z artykułów (ustępów, punktów, liter), to każdy artykuł (ustęp, punkt, litera itd.) będzie stanowił przepis prawny (zob. L. Morawski, *Wstęp do prawoznawstwa*, Wydanie XVII, Toruń 2016, s. 51).

Kwestionowany art. 604 § 2 k.p.k. składa się z siedmiu następujących po sobie punktów. Określają one otwarty katalog przesłanek odmowy wydania osoby ściganej państwu trzeciemu. Skarżący nie wskazał, która ze wskazanych przesłanek została ziszczona w sprawie objętej wniesioną skargą, a tym samym wobec którego z tych przepisów, skarżący

stawia zarzut niekonstytucyjności. Nie wynika to również z uzasadnienia skargi konstytucyjnej.

Z tego względu badana skarga nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK wymogu dokładnego określenia jednostki redakcyjnej kwestionowanego przepisu prawa (zob. postanowienie z 7 czerwca 2018 r., sygn. Ts 140/17).

4. Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, ponieważ stwierdził, że nie spełnia ona wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny stwierdził jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.